Nr. 11. Listopad 1898. Rok IV.

POLSKI FILATELISTA

poświęcony wyłącznie wiadomościom zbierania i poznawania znaczków pocztowych (marek) i całości pocztowych.

Miesięcznik illustrowany wychodzi każdego 15-go dnia w miesiącu.

Prenumerata:	Premie	Ogłoszenia:
wraz z przesyłką wynosi w Austryi, Węgrzech i Bośnii rocznie 3 korony (1 złr. 50 ct.) w Rosyi . . . . 1 Rubel 50 k. w Niemczech . 3 Marki we Francyi . . 4 Franki.	dla Prenumeratorów i Członków Związku dołącza się do każdego Numeru. Numer pojedynczy wraz z przesyłką pocztową 15 ct. = 30 hel. = 15 kop. = 25 fen. = 40 cnts.	cała (1) strona . . . 18 Koron. ćwierć (1/4) strony . 6 3 szpaltowy wiersz . 16 heler. *Prenumeratę można przesyłać w markach pocztowych, kursujących, nieużywanych.*

Adres: „Polski Filatelista“, Kraków, Franciszkańska 1.

Organ „Związku polskich zbieraczy znaczków pocztowych“ w Krakowie.

PRZEGLĄD.

Nowości! Nowości! oczekują filateliści w każdym nowym Numerze i na wyścigi jedna gazeta po drugiej podaje nie zbadawszy, czy rzeczywiście marka została wydaną i czy w jej właściwym kolorze. Obecnie mamy do zanotowania markę Urugwai, przedruk 1/2 c. na 1 c., marka z roku 1894.

Wprawdzie rząd zrobił próbę, lecz w obieg puszczoną nie została, to też niektórym spekulantom wypłoszono trochę pieniędzy na telegramy, którzy zamawiali listy, by wysyłać i opłacać 1/2 c. markami; niestety dowiadują się, że to tylko do opłacania gazet dopuszczone zostały, zamawiają tem bardziej, że ich jeszcze mniejsza liczba wyjdzie, a jako przedruki na dawnej emisyi nakład wielkim nie będzie. I tu ich zawód spotkał, bo zupełnie nie zostały wydane, a że nigdy nie brak nabywanie znaczków niewłaściwą drogą, więc dla urzeczywistnienia egzystencyi przestemplowywano je.

Kanada znów zmieniła całą seryę marek a to przez dodanie liczby wartości u dołu — bardzo słusznie, bo obce zarządy poczt, a względnie poczty mniejsze, często za mało opłacone listy nie pobierały nadwyżki, to jest dopłaty, gdyż naklejone marki n. p. 3 po 1 c. zamiast 1 za 5 c. uchodziły, tylko dla filatelistów jako kuriosum stanowią one wartość.

W krótkim czasie też wydano 3 serye: seryę jubileuszową 1897 od 1/2 c. do do 5 dolarów; serya 1898 od 1/2 c. do

10 c., a teraz serya 1898 od $^{1}/_{2}$ do 20 c., widocznie że 1 do 5 dolarów tylko dla wyzysku zrobione zostały.

Towarzyst. Mozambijskie, chcąc wyprzedzić rząd portugalski, wydało serye marek jubileuszowych od $2^{1}/_{2}$ do 300 Reis, jak nam donoszą, że zamówiono 28 tysięcy seryi i to używanych, z powodu jednego tylko wydania przedruków, dorobiono, by zadość uczynić żądaniu, a głównie swemu zyskowi.

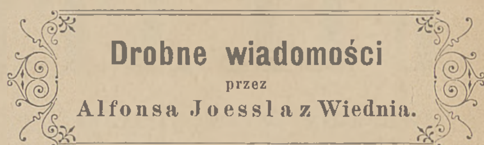
Widząc też i Menelik mały odbyt na swoje marki, zarządził przedruki, przeto i marki abisyńskie znajdą hurtownych zwolenników i zaliczone będą do rzadkości.

Za to Niderlandy skorzystały z koronacyi i wydały 1 markę na 1 gulden. Naród chcąc uczczcić Wilhelminę opłaca zwykłe listy temi markami, lecz zamiast pewniejszego doręczania, pewniej giną — pożałowania godni są adresaci, lecz czemu nie recomendują; w razie zaginięcia listu poczta obowiązaną jest wypłacić 50 franków, jak to uchwalono na ostatnim kongresie pocztowym.

Wstrzemięźliwa Brazylia nie mogła się powstrzymać od powszechnej zarazy i wydała też całą seryę marek jubileuszowych, kopert, opasek i nawet kart illustrowanych.

Z całego świata znajdujemy bardzo mało krajów wiernych naszym zasadom, jak Austrya, Rosya, Dania, Serbia, Bawarya, Egipt i Tunis. Reszta państw w różne sposoby mnoży marki n. p. Francya koloniami, Portugalia koloniami i jubileuszowemi, Niemcy agenturami poczt, Hiszpania od roku 1850 do 1882 co roku prawie całe serye wydała, (co zrobiło niechęć dla zbieraczy, gdyż tylko w pewnych rękach handlarzy się znajdują, prócz 4 ctm. marek) dopiero się opamiętała od roku 1882, natomiast nie szczędzi w zmianach kolorów w swych koloniach, Kuby, Portoryko i Filipinów.

Zakończając pogadankę Nowością! a to maszyną nie do robienia marek! lecz do zupełnego zmywania koloru marki, praktyczną dla zbieraczy obstęplowań lub tapicerów, którzy mogą potrzebować jej do robienia tapet z marek, ale nie dla filatelistów. Patentowana maszyna tak wielką reklamą, iż nawet nie w filatelistycznych gazetach ogłaszana, jest wątpliwą doskonałością; według nas każdy zbieracz woli markę sobie oczyścić, niż w maszynę włożyć i o zgrozo! otrzymać czysty papier ze stampilią pocztową, jako znak, że to była marka, lub zafarbioną, t. j. na drugą stronę przebijającą się farbą.

Fałszowanie marek jubileuszowych Argentyny. Z marek jubileuszowych Argentyny, (które wydane zostały w roku 1892 z okazyi 400 letniego jubileuszu odkrycia Ameryki przez Kolumba) na 2 i 5 centavos, niebieskie, mamy znowu szczególnie dobre i łudzące falsyfikaty, przez co przy nabywania takichże, baczną zwracać należy uwagę.

Zaraz w kilka miesięcy po wydaniu, znaczki te bywały przestęplywowane z grzeczności przez urzędników pocztowych lub też przez spekulantów fałszywym stęplem — i tak sprzedawano je zbieraczom.

Od niedawna jednak tu i owdzie wychodzą na wierzch egzemplarze, których nietylko ostęplowanie jest fałszywe, lecz także i marki nie są wcale prawdziwemi.

Jako znak służący najlepiej do rozpoznania falsyfikatu i odróżnienia go od prawdziwej jest napis u dołu, a mianowicie: „CENTAVOS“, gdzie „V“ jest odwrócone — a przy „A“ brak kreski łączącej obie nogi (Querstrich).

W ogóle falsyfikat ten tylko dobre i wprawne oko zbieracza może odróżnić od oryginału, tembardziej, że u wielu falsyfikatów nawet i napis „CENTAVOS“ jest bez błędu.

* * *

Właśnie dowiaduję się, że z okazyi Wszechświatowej wystawy w Paryżu w r. 1900 ma być założony tamże ogromny, prowadzony na wielką skalę „Dom markowy“.

Do tego celu ma być wybudowany z całym nowoczesnym przepychem oryginalny dom. Potrzebne do tego kapitały ma dostarczyć pewne stowarzyszenie angielskie złożone z 8 osób, które spodziewa się ciągnąć z tego ogromne zyski. Że tę rzecz bierze to stowarzyszenie na seryo, udowadnia to, że i do mnie przystąpiono już z wcale kuszącemi obietnicami. Wspomniany wyżej „Dom markowy“ ma zamiar wydawać również gazetę filatelistyczną i założyć nowy związek.

Przedewszystkiem należy pilnie oglądać się na organizatorów tego instytutu, gdyż tylko od nich zależy czy towarzystwo wyjdzie na tem dobrze i czy wogóle odbierze wydane na ten cel swoje kapitały. Spodziewam się w niedługim czasie dać szanownym Czytelnikom obszerniejsze sprawozdanie o tem jedynem w swoim rodzaju „stowarzyszeniu“.

* * *

Berlińskie nowodruki „Helgolandu“ dają znowu od dłuższego czasu temat do rozpraw. Jak wiadomo nowodruki te są o wiele lepsze jak te, które wykonane były w Hamburgu i Lipsku i z tej prostej przyczyny bardzo często były powodem, że brano je za prawdziwe i odwrotnie. Wiele wrzawy narobiły one przed 5 laty, od którego to czasu nic o tem więcej nie słyszano. Teraz jednak dla odmiany pokazują się one jak grzyby po deszczu, jestem przeto obowiązany P. T. zbieraczy zrobić bardzo uważnymi — szczególniej jednak przed fałszywem ostęplowaniem tych nowodruków.

Marki zwrotne.

Marki zwrotne (Retourmarken), które znajdujemy po starych albumach, należy ze zbiorów usunąć; nie są one bowiem znaczkami pocztowymi w ścisłem znaczeniu, tj. dowodami, że należytość przewozu pocztą, została uiszczoną.

Marki zwrotne są jedynie zalepkami pocztowemi (Verschluss-Marken), używanemi do zamknięcia listu otwartego przez zarząd poczty celem wywiedzenia się, komu zwrócić list nie dający się doręczyć.

Do rzędu tych marek liczą się zalepki Stanów Zjednoczonych z napisem „Officially scaled,“ bawarskie z napisem „Commission für Retourbriefe (Reboutbriefe), badeńskie z napisem „Als unbestellbar urkundlich eröffnet,“ dalej przeróżne zalepki wielu krajów, np. Szwajcaryi, Austryi itd.

Listy nie dające się doręczyć zwracają poczty darmo, tj. za opłatą już w markach na liście będących; jedynie Włochy i Szwajcarya dolepiają marki powziętne (Nachporto Marken).

Wyjątek stanowią tylko 3 marki norwegskie z 1876 r. 1) zielona z napisem „Som uindlöst aabnet af Post Departament“ 2) zielona z napisem „Som ubersörget aabnet af Post Departament i 3) różowa z napisem jak poprzednia.

One jedne mają w zbiorze znaczków pocztowych równe prawo obywatelstwa, poczta zalepia bowiem niemi marki będące na liście, pieczątką je unieważnia i uważa je za dowód zapłacenia taksy zwrotnej.

Nowe znaczki pocztowe.

Nowa Funlandya.

Jak już podaliśmy w przeszłych Numerach rysunki na 1 i 2 c., obecnie podajemy na 3 c. i nowo wydaną na $^1/_2$ c. oliwkową, z portretem małego księcia Edwarda.

Kongo.

Marka na 3½ fr. czerwona i 10 fr. zielona, środek czarny; wydane zostały do opłacania przesyłek.

Grenada.

Marka jubileuszowa. Znak wodny: korona CC, 2½ d. (penny). jasno niebieska.

Niderlandy.

Z powodu koronacyi królowej Wilhelminy wydano markę pamiątkową na 1 Gulden, w kolorze ciemno zielonym.

Mozambik.

Towarzystwo mozambijskie wydało całą seryę marek jubileuszowych od 2½ Reis do 300 Reis; są to przedruki na kursujących markach, ciemniejsze aniżeli kolor marki; na 50, 200 i 300 Reis przedruk jest czarny.

Hiszpania.

Zmiana koloru marki na 5 cent. t. zw. podatkowo-wojennej na czarną.

Egipt.

Na marce dopłatnej 2 p. przedruk czarny 3 milliennes.

Wyspy Kooka.

Do seryi z wizerunkiem królowej Makea, z 1893 r., wyszły marki w obecnym rysunku:

2 p. ciemno-bunatna
6 „ ciemno-fiołkowa
1 Sh. karminowa

Pahang.

Na markach kursujących w Perak, jest przedruk czarny **Pahang**.

10 c. lila i pomarańczowa
25 „ zielona i karminowa
50 „ lila i czarna
1 Dol. zielona i jasno zielona
5 Dol. zielona i niebieska.

Portoryko.

Marka podatkowo-wojenna, na kursujących markach przedruki jak dołączone ryciny.

Ekwador.

Marki tymczasowe, t. j. przedruk na stemplach; wydane zostały jako marki urzędowe

5 c. na 50 c. fiołkowej
10 „ „ 20 „ pomarań.
obydwie z przedr. zielonym
20 c. na 50 c. zielonej przedruk czarny.

Kanada.

Marka recom. Ten cents objś. w Nrze 9.
Koperta: 1 c. zielona, 3 c. czerwona.
Opaska: 1 c. zielona.
Wyszła dalsza serya, jak podany już rysunek w Nrze 10, t. j. z liczbami u dołu.

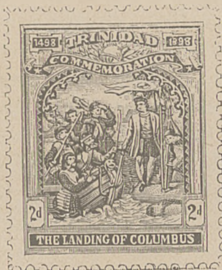
½ c. czarna
2 „ fiołkowa
5 „ niebieska
6 „ brunatna
8 „ pomarańczowa
15 „ zielona.

Dalsze podamy w przyszłym numerze; miały wyjść też na 20 c. i 50 c. według T. P.

Nowa Zelandya.

Koperta na listy polecone; 3 pence niebiesk.

Wyspa św. Trójcy.

Objaśnienie w Nrze 10.

Wenezuela.

Objaśnienie w Nrze 9.

Haiti.

Objaśnienie w Nrze 8.

Nyassa.

Przedruk na markach Mozambiku NYASSA: cała serya od 2½ do 300 Reis.

Kolonie portugalskie.

Objaśnienie w Nrze 10-tym t. j. serya od 2½ do 300 Reis. Timor i Makao od ½ do 47 Avos.

Gujana angielska.

Objaśnienie w Nrze 9.

Rozmaitości.

Największy zbiór kart illustrowanych z Austryi otrzyma Cesarz austryacki. Jak nam donoszą z Wiednia pozwolonem zostało, że każden mieszkaniec w Austryi może posłać do Cesarza kartkę illustrowaną ze swego miasta, a to dla uczczenia Jego Cesarskiej Mości, jako 50-cio letnią rocznicę panowania. Zatem przesyłać można tylko do 30 listopada, poczem zostaną wręczone Cesarzowi 2 go grudnia i przechowane mają być w Muzeum Cesarskiem.

Wiedeń sam ma złożyć około 1 miliona, a jak obliczają dojdzie do 10 milionów.

Marki gazetowe St. Zj. Ameryki. Nie otrzymuje nigdy strona, dla tego są rzadkościami i tylko przypadkiem napotykają się używanemi. Gdy wydawca wyseła w większej ilości gazety to opłaca od każdego funta 1 cent, urząd nadawczy wystawia trzy kwity, które to 1. otrzyma wydawca, drugi pozostaje w urzędzie nadawczym a trzeci z nalepioną marką do Waszyngtonu odsyłany bywa.

Marki kolonij francuskich. Anjuan, Diego Suarez, Mayotte i Nossi Bé, należą już do przeszłości i zostały zastąpione markami Madagaskaru.

Honduras, Nicaragua i San Salvador za pośrednictwem mięszanej komisyi zamierzają niebawem zjednoczyć się w jedno państwo pod wspólnym prezydentem. Jeżeli traktowania przyjdą do skutku, zaoszczędzimy sobie na przyszłość wydatków na nabywanie niezliczonych seebeckowskich znaczków pocztowych z dwóch krajików.

Dla uczczenia pamięci jezuity O. Marquetto, który pierwszy zbadał bieg rzeki Missisipi w 1673 r. wydadzą z 1 stycznia 1899 r. Stany Zjednoczone markę na 1 ct. z jego wizerunkiem.

Kursująca emisya węgierskich marek drukuje się obecnie na papierze ze znakiem wodnym przedstawiającym przecinające się koła, w których środku znajduje się korona św. Szczepana. Każde koło z koroną przypada na 6 marek. Ponieważ marki te będą prawdopodobnie z dniem 1 stycznia 1899 r. zastąpione markami nowej emisyi, przeto za krótki czas będą dość poszukiwanemi rzadkościami.

Według wiedeńskiej „Presse“ protestowały dolno-austryackie Izby handlowe przeciw podniesieniu cen korespondentek na 5 hellerów. Sprzeciw swój, w którym przyznają, że rząd zyskałby wprawdzie do 800.000 złr. rocznie na podwyżce, motywują Izby tem, że jak z jednej strony rząd spodziewa się illuzorycznego i to nie wielkiego dochodu, tak z drugiej strony dotknąłby tą zwyżką wyłącznie ludność uboższą, a przedewszystkiem handlowców i przemysłowców, którzy i tak dość są obciążeni stemplami rachunkowemi. Ponadto ucierpiałby nowy przemysł kartek illustrowanych, bo opłata 2½ ct. byłaby dla nich za wysoką wobec tego, że prócz opłaty pocztowej kosztują po kilka centów.

Ten ostatni argument jest trochę może za słaby, a okoliczność, że kupcy w Niemczech skupują austryackie kartki podwójne i piszą na nich do Austryi, przez co oszczędzają po 1 ct. — być może, że zniewoli rząd do odrzucenia powyższej prośby.

Byłoby wskazanem, aby za pośrednictwem gazet wezwać różne korporacye o podobne memoryały celem utrzymania dotychczasowej ceny kart korespondencyjnych.

Związek polskich zbieraczy znaczków pocztowych w KRAKOWIE.

Protokół IX. zebrania z 26. paździer. 1898.

Początek o god. wpół do 9 wieczór. Obecni członkowie L. 1, 3, 4, 5, 10 i 12.

Po przyjęciu protokółu z dnia 5. października br. sekretarz przedłożył listy nadesłane, zgłoszenia na przystąpienie członków do Związku, oraz sprostowanie co do mylnych dat zebrań podanych w Polskim Filateliście a mianowicie: Protokół z VI zebrania ma być pod datą 5. września br. Protokół VIII zebrania pod datą 5. października br.

Przyjęto do Związku i wpisano w poczet członków pod liczbami: L. 29. Z. Krug z Warszawy, L. 30. Edmund Milius z Warszawy. L. 31. Zygmunt Regulski z Warszawy. L. 32. Stefan Przybyłkiewicz z Tarnowa. L. 33. Kazimierz Zieliński z Wasylówki. L. 34. Leon Redyk z Krakowa.

Przewodniczący podniósł z wielkiem zadowolnieniem przystąpienie do naszego Związku pana Z. Regulskiego i wyraził ubolewanie, że podczas jego tu pobytu, niemogliśmy osobiście poznać Go jako też skorzystać z wymiany dubletów, których według opowiadania sekretarza, posiadał ładną kolekcyę.

Sekretarz zakończył swe sprawozdanie w te słowa: „Mamy już 34 członków, spodziewać się można że przy takim rozwoju, na Walne Zgromadzenie dojdzie liczba „36“ a w tenczas jeden z nas otrzyma premię, od Redakcyi ofiarowaną tj. całość pocztową wartości 20 koron, która między wszystkich 36 członków rozlosowana będzie.

Posiedzenie zamknięto o 11 wieczór.

Protokół X. zebrania z dnia 7 listop. 1898.

Początek o godzinie wpół do 9 w. obecni członkowie L. 1, 2, 3, 4, 5, 10, 12, 20.

Po przeczytaniu i przyjęciu protokółu z dnia 26 października 1898 br. zagaił Przewodniczący posiedzenie, na temat rozszerzania wyrafinowanych i doskonałych falsyfikatów, jakich to fabrykę wykrył kapitan Döring w Gera, a z których udało się skonfiskować 361.860 sztuk. Przewodniczący udał się z prośbą do Niem. Związku Filat. w Gössnitz o odstąpienie naszym członkom pewnej części tych falsyfikatów. W odpowiedzi otrzymaliśmy kilka seryi. Członek Wydziału p. Ujejski odnalazł w jednej z tutejszych antykwarni również około 2 tysięcy falsyfikatów, które na projekt przewodniczącego Związek zakupił i tym sposobem seryę złożoną z 29 sztuk ofiarowuje Związek członkom swoim.

Serya przeznaczona dla każdego członka przedstawia się następująco:

Kanada 1860 wyc. z kop. na 10 ct. brun.
Hanower 1861 „ „ „ 5 pf. ziel.
Serbia 1868 gazetówka 1 para i 2 para.
Port. 1855 na 50 i 100 Reis, 1856 na 5 reis.
Lubeka 1859 na $^1/_2$, 1, 2, $2^1/_2$, i 4 Schil.
Bergedorf 1861 na $^1/_2$, 1, $1^1/_2$, 3 i 4 Schil.
Kanał Sueski na 1, 5, 20 i 40 cent.
Żegluga parowa na Dunaju 10 kr. zielona, 10 kr. lila, 10 kr. czerwona, 17 czerwona; te same również ząbkowane.

Dla członków Związku 34 serye falsyfikatów rozsyła się bądź listownie bądź w numerze, a pozostałe 16 seryi zarezerwowano dla nowo przystępujących członków.

Również projekt przewod. by przeznaczyć pozostające falsyfikaty prenumeratorom Polskiego Filatelisty, jednogłośnie uchwalono. Prenumeratorzy zatem, o ile zapas starczy otrzymają w najbliższym numerze następujące falsyfikaty: Bergedorf, Lubeka, Kanał Sueski i Żegl. par. na Dunaju.

Przewodniczący uprasza członków miejscowych jak również i zamiejscowych, aby się starali wszelkiemi sposobami przyczyniać się do rozwoju naszego stowarzyszenia, przez zjednywanie nowych członków.

Kasyer przedłożył karty legitymacyjne które wypełniono i rozesłano członkom.

Następnie uchwalono:

Drugie walne zgromadzenie Związku polskich zbieraczy znaczków pocztowych w Krakowie, odbędzie się dnia 19 grudnia br. o godz. 7 wieczorem w lokalu Redakcyi P. F. Franciszkańska 1. parter. W razie nie zebrania się odpowiedniej liczby członków odbędzie się Walne Zgromadzenie tegoż dnia bez względu na ilość członków w dwie godziny później tj. o godz. 9 wieczór.

Porządek dzienny:

a) Odczytanie protokółu z I. Walnego Zgromadzenia i ostatniego zebrania zwyczajnego.

b) Sprawozdanie z Zarządu Wydziału, za czas od założenia Związku (odnośny referat wypracuje sekretarz).

c) Bilans kasowy.

d) Sprawozdanie z cyrkulacyi dubletów, wymiany i kupna znaczków pocztowych.

e) Wybór Wydziału na rok 1899 (Przewodniczącego i jego zastępcy, sekretarza, kasyera i dwóch członków Wydziału).

f) Wnioski i interpelacye członków.

Na zakończenie odbędzie się uczta.

Uprasza się również wszystkich członków, o nadsyłanie zaległych wkładek, oraz należytości za wybrane marki lub nowe wybory celem pokrycia tychże zaległości najdalej do 12. grudnia br. nadesłać raczyli.

Wnioski i interpelacye członków, które mają być uwzględnione na Walnem Zgromadzeniu należy najdalej do 12. grud. br. nadsyłać na ręce sekret. Związku p. M. M. Urbańskiego Kraków lub do Przewodniczącego Ks. St. Biegańskiego, Kraków, Pijarska 2.

Na zakończenie uchwalono rozlosowanie marek między członków, odbyć się mające na Walnem Zgromadzeniu.

Wydział uprasza P. T. Członków tak miejscowych jak zamiejscowych o nadsyłanie dubletów na premie przed dniem 12 grudnia br.

Posiedzenie zamknięto o godzinie wpół do 1 w nocy.

Rozwiązanie Logogryfu.

Portugalia, Oranja, Liberya, Somali, Kamerun, Indie, Fernandopo, Islandja, Lombardya Wenecya, Abysynia, Erytrea, Tunis. Lubeka, Indore, Senegambia, Toskana, Anjouan.

Polski Filatelista.

Pomimo błędów drukarskich trafnych rozlosowań, nadesłano 6, z których 4 wygrało premie. I. Z. Niesiołowski Warszawa. II. L. Lisowski Lwów. III. S. Korecki Brzesko. IV. St. Biegański Kraków.

Z powodu trudności odgadnięcia Redakcya ofiarowuje 2 premie tj. po serji Brazylji od 10 do 500 Reis które to w Nrze dołącza się p. S. Płatkowski Myślenice i K. Stapiński Warszawa.

Odpowiedzi Redakcyi.

Na ogólne żądanie nazwy znaczków pocztowych (marek) podamy po polsku w przyszłym roku.

Prof. H. Kraków. Szaradę podamy w Nr. 12-tym.

L. Kor. Brzesko, proszę na porto nadesłać, a premie prześlemy.

St. Wysocki Wrocław. Nadesłana marka Urugwai nie jest nowością kursującą, jakkolwiek wydaną została; w obieg, jej nie puszczono, przeto używane są tylko fikcyjnie i mają znaczenie, tylko jako próby (Essai).

Panu M. Z. w Jarosławiu. Poczta niemiecka w Jaffa, urządzona 1 października b. r. dla udogodnienia korespondencyi cesarzowi niemieckiemu i tegoż orszakowi, prawdopodobnie zostanie po ukończeniu wyprawy niekrzyżowej do Jerozolimy — zwiniętą. Marki stampiliowane przez tę pocztę będą kiedyś bardzo w cenie.

Premia do nr. 11. **Szwajcarja** 3 fran.

Do dzisiejszego Nr. załącza się falsyfikaty. — Patrz Protokół X. zebrania Związku.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **J. Hechter.** Drukarnia Narodowa w Krakowie.